

สนค. เกาะติดแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน: โอกาสในการพัฒนาธุรกิจรูปแบบใหม่

สนค. ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มุ่งเน้นการบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แนวภาคเอกชนนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาปรับใช้ในการทำธุรกิจ เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างรายได้จากธุรกิจรูปแบบใหม่

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กล่าวว่า การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งของเทคโนโลยีและความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อโลกในหลากหลายมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาและรับมือกับผลกระทบต่าง ๆ จึงก่อให้เกิดแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผนและมีกระบวนการนำทรัพยากร วัสดุ และผลิตภัณฑ์ที่เหลือจากการผลิตหรือการบริโภคทั้งหมดกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพื่อให้เกิดของเสียและใช้ทรัพยากรใหม่ให้น้อยที่สุด เศรษฐกิจหมุนเวียนจึงเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต และการบริโภค ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม ทำให้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง เนื่องจากการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนจะช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ช่วยชะลอการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ทำให้สามารถนำทรัพยากรที่ใช้แล้วถูกนำกลับมาผลิตหรือใช้งานใหม่ นอกจากนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนยังช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ เนื่องจากช่วยลดต้นทุนการผลิต เสริมประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการ สร้างโอกาสทางธุรกิจ โดยก่อให้เกิดรูปแบบธุรกิจแนวใหม่ที่ช่วยสร้างงานและสร้างรายได้ ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและการดำเนินธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ข้อมูลจากฐานข้อมูลด้านการตลาดและอุตสาหกรรม Statista ระบุว่า ในปี 2565 เศรษฐกิจหมุนเวียนทั่วโลกมีมูลค่าประมาณ 3.39 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นมากกว่าสองเท่าภายในปี 2569 เป็นประมาณ 7.13 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ จากตัวเลขการเติบโตของเศรษฐกิจหมุนเวียนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แนวโน้มตลาดและการบริโภคของผู้บริโภคยุคใหม่ได้เปิดรับสินค้า ผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมากขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลจาก Ellen MacArthur Foundation (EMF) ที่กล่าวถึงโอกาสสำคัญต่อภาคธุรกิจที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ได้แก่ (1) โอกาสในการทำกำไร (2) โอกาสด้านความมั่นคงและความยืดหยุ่นของอุปทานที่มีเพิ่มขึ้น (3) โอกาสจากความต้องการที่มีต่อโมเดลธุรกิจบริการในรูปแบบใหม่ และ (4) โอกาสในการขยายความสัมพันธ์กับกลุ่มลูกค้าใหม่

นายพูนพงษ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า การเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนถือเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาธุรกิจรูปแบบใหม่ที่มีศักยภาพและสามารถเติบโตได้ดีในอนาคต อาทิ ธุรกิจที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ธุรกิจที่มุ่งเน้นการเช่าซื้อแทนการขายขาด ธุรกิจบริการประเภทซ่อมบำรุง และธุรกิจบริการโลจิสติกส์แบบย้อนกลับ (Reverse Logistics) และจัดการวัสดุ โดยมีตัวอย่างธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จ

ในต่างประเทศ อาทิ **Repair Café** ที่มีจุดเริ่มต้นจากเนเธอร์แลนด์ ได้กลายเป็นร้านต้นแบบให้อีกหลายประเทศนำไปทำตามอีกกว่า 2,000 แห่ง โดย **Repair Café** ถือเป็นสถานที่ที่ตอบโจทย์การพบปะกัน ระหว่างคนที่ชอบซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้และผู้ที่นำเอาของใช้ที่เสียแล้วมาซ่อม และมีอาหารเครื่องดื่มไว้ให้บริการ **Library of Things** หรือห้องสมุดสรรพสิ่ง เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่น่าสนใจจากสหราชอาณาจักร ที่มุ่งสร้างระบบนิเวศที่เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสิ่งของกันในกลุ่มคน โดยห้องสมุดสรรพสิ่งคือแพลตฟอร์มให้ผู้คนสามารถเชื่อมโยงกัน และนำของที่มีอยู่ทุกชนิดมาแลกเปลี่ยนกันใช้สอย เพื่อเพิ่มทางเลือกให้ผู้ใช้บริการสามารถยืม เช่า แลกเปลี่ยน สิ่งของเหล่านั้นได้ เป็นต้น และ **Too Good To Go** คือ สตาร์ทอัพที่เริ่มก่อตั้งในเดนมาร์ก และขยายเครือข่ายไปกว่า 17 ประเทศ อาทิ อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน แคนาดา และสหรัฐอเมริกา โดยพัฒนาแอปพลิเคชันที่เป็น “ตัวกลาง” ให้ร้านค้าหรือร้านอาหารโพสต์ขาย “อาหารหรือวัตถุดิบส่วนเกิน” ในแต่ละวัน ในราคาที่ถูกลง

ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จึงได้มีการจัดทำกิจกรรมผลักดันการค้าสินค้าที่สอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจหมุนเวียนควบคู่กับความต้องการของตลาดโลก อาทิ งาน **Thailand Local BCG Plus Expo 2023** ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลาย ทั้งงานเสวนาเสริมสร้างศักยภาพธุรกิจ และการเจรจาธุรกิจกับผู้นำเข้าในต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดสินค้า Bio-Circular-Green-Economy (BCG) ของไทยให้กว้างขวางขึ้น และ **โครงการพัฒนาผลผลิตเหลือใช้ทางการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์สู่ตลาดสากล (DEsign from Waste of Agriculture and Industry: DEWA & DEWI)** ที่มีการนำเสนอผลงานต้นแบบสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสินค้าและออกแบบสินค้าให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการวางแผนธุรกิจและการตลาด เพื่อต่อยอดสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่ม

ผอ.สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า ภาครัฐและภาคเอกชนควรติดตามและใช้ประโยชน์จากแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยเฉพาะภาคเอกชนที่หากนำหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ จะได้ประโยชน์ทั้งในด้านการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การค้า และการให้บริการ ตลอดจนมีโอกาสในการสร้างรายได้จากการทำธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับแนวโน้มผู้บริโภคที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนจะเป็นผลดีต่อประเทศ หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันผลักดันอย่างจริงจัง ก็จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของไทย และกระตุ้นให้เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเติบโตอย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กองนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ
พฤศจิกายน 2566